

Załącznik do Uchwały nr XLII/400/23
Rady Miejskiej w Braniewie
z dnia 01 lutego 2023 r.

PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
DLA MIASTA BRANIEWA
NA LATA 2023-2026

Braniewo, 2022

Spis treści

- I. WSTĘP4
- II. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W BRANIEWIE6
 - 1. Wprowadzenie6
 - 2. Charakterystyka ludności Gminy6
 - 3. Statystyka dot. przemocy w rodzinie7
 - 4. Zasoby instytucjonalne9
 - a) Zasoby instytucjonalne na terenie miasta Braniewa9
 - b) Instytucje powiatowe, obejmujące swoim działaniem teren miasta Braniewa:9
 - c) Główne zadania podejmowane przez podmioty zasobów instytucjonalnych:9
- III. Analiza SWOT13
- IV. CEL GŁÓWNY ORAZ CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU15
 - 1. Cel główny Programu15
 - 2. Cele szczegółowe Programu.15
- V. ADRESACI PROGRAMU.22
- VI. REALIZACJA PROGRAMU.23
 - 1. Założenia ogólne realizacji Programu.23
 - 2. Harmonogram realizacji23
- VII. PROGNOZA I FINANSOWANIE25
 - 1. Prognozowane efekty:25
 - 2. Termin realizacji.25
 - 3. Źródła finansowania.26
- VIII. MONITORING I EWALUACJA.27
- IX. ZAKOŃCZENIE.28

I. WSTĘP

Mówiąc o przemocy należy pamiętać, iż jest ona zjawiskiem, które występuje powszechnie w naszym społeczeństwie, jest ona obecna w codziennym życiu, zakładzie pracy, szkole, środkach masowego przekazu i w rodzinie. Jednak przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe. Daje o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej. Najbardziej jednak niepokojące jest to, że [...] *przemoc rodzi przemoc, tworząc swoistą spiralę przemocy, obejmującą coraz to nowe generacje pokoleń.*

Zjawisko przemocy w rodzinie jest definiowane przez art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jako: *jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające dobra lub prawa osobiste członka rodziny lub innej osoby wspólnie zamieszkującej lub gospodarującej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym i psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.* Definicja określa zarówno podstawowe cechy przemocy w rodzinie, jak i jej konsekwencje. W literaturze wymienia się kilka rodzajów przemocy:

- przemoc fizyczną,
- przemoc psychiczną,
- przemoc seksualną,
- przemoc ekonomiczną,
- zaniedbywanie.

Ze względu na osoby poszkodowane wymienia się: przemoc w związku (małżeńskim, konkubenckim), przemoc wobec dzieci, przemoc wobec osób starszych, przemoc wobec osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z aktualnie przyjętą w literaturze oraz praktyce interwencyjnej i pomocowej terminologią, osoby mogą być uwikłane w przemoc w trzech niezależnych lub mocno powiązanych, a nawet nakładających się rolach: osoby doznającej przemocy (w starej terminologii-ofiary przemocy), osoby obserwującej przemoc (dawniej nazywanej świadkiem przemocy) oraz osoby stosującej przemoc (w starej terminologii-sprawcy przemocy).

Podstawę prawną opracowania niniejszego *Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Braniewa na lata 2023-2026* stanowią następujące ustawy:

1. z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.)
2. z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249);
3. z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.);
4. z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050, ze zm.);
5. z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.);

Dodatkowo, przy opracowywaniu niniejszego Programu wzięto pod uwagę przepisy Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (Dz. U. z 2020 r., poz. 1259 ze zm.), Kodeksu Karnego (Dz. U. z 2022 r., poz. 1138 ze zm.) oraz Kodeksu postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r., poz. 1358 ze zm.).

Dokument jest również zgodny z:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022 (Uchwała nr 183 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r., M.P. z 2021 r., poz. 1204) ;
- Konwencją Stambulską – Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, sporządzona w Stambule dnia 11 maja 2011 r. – ratyfikowana przez rząd polski w 2015 r.

Ponadto Program niniejszy jest zbieżny z celami i kierunkami działań zawartymi w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Braniewie na lata 2016-2024*.

II. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W BRANIEWIE

1. Wprowadzenie

Zjawisko przemocy w rodzinie w Mieście Braniewie zostało rozpoznane na podstawie kilku bazowych elementów. Po pierwsze, przedstawione zostaną dane statystyczne uzyskane z Ośrodka Pomocy Społecznej i Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Informacje te uzupełnione zostały o przedstawienie posiadanych zasobów. Dane te dotyczą ujawnionych faktów przemocy w rodzinie i z pewnością nie obrazują w całości skali problemu przemocy.

2. Charakterystyka ludności Gminy

Braniewo jest miastem z liczbą mieszkańców wynoszącą 15 726, z czego 51,4% stanowią kobiety, a 48,6% mężczyźni. W latach 2002-2021 liczba mieszkańców zmalała o 7,9%. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,4 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Mieszkańcy Braniewa zawarli w 2021 roku 71 małżeństw, co odpowiada 4,2 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to nieznacznie więcej od wartości dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz nieznacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,7 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz nieznacznie więcej od wartości dla kraju. 31,2% mieszkańców Braniewa jest stanu wolnego, 48,2% żyje w małżeństwie, 8,6% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,4% to wdowy/wdowcy.

60,5% mieszkańców Braniewa jest w wieku produkcyjnym, 17,9% w wieku przedprodukcyjnym, a 21,7% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

3. Statystyka dot. przemocy w rodzinie

W zakresie statystyk dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie, należy w pierwszej kolejności zaprezentować dane przekazane przez Zespół Interdyscyplinarny. Informacje te, obejmujące lata 2020-2021, ujęte zostały w poniższej tabeli:

		<u>2020</u>	<u>2021</u>
Liczba rodzin w których występuje lub istnieje podejrzenie przemocy domowej		32	43
Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie		32	32
w tym:	kobiety	4	5
	mężczyźni	28	19
Liczba osób, wobec których stosowana jest przemoc w rodzinie		39	34
w tym:	kobiety	29	25
	mężczyźni	4	3
	dzieci	6	6
Liczba sporządzonych NK C		31	30
Liczba sporządzonych NK D		19	23
Liczba posiedzeń Zespołu		6	4
Liczba posiedzeń grup roboczych		105	110
Liczba wszczętych procedur NK		29	26
przez:	Policję	22	18
	Pomoc Społeczną	2	6
	Oświatę	1	2
	Ochronę zdrowia	4	0
	MKRPA	0	0

Z danych przedstawionych przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Braniewie oraz Urząd Miasta, za lata 2020-2021, wynika że liczba wniosków o przeprowadzenie działań profilaktycznych (z wyodrębnieniem rodzin, w których występuje przemoc domowa) ma tendencję spadkową. W 2020 r. sporządzono bowiem 28 takich wniosków, w 2021 r. było to 20 wniosków. Z kolei liczba wniosków, jakie wpłynęły do MKRPA od Grup Roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego również maleje – 2020 r. – 6, a w 2021 r. – 5 (wg stanu na 30.09.2022 r, są to jedynie 2 wnioski).

W 2021 r. Komisja zdecydowała o zastosowaniu leczenia odwykowego wobec 2 osób.

W latach 2019-2021 Komisja nie sporządziła ani jednego wniosku dot. procedury Niebieskie Karty.

Z kolei dane z Komendy Powiatowej Policji przedstawione zostały w poniższej tabeli:

	2020	2021
Liczba interwencji dot. przemocy w rodzinie	328	291
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart	25	20
Liczba zatrzymanych sprawców przemocy w rodzinie	10	11
Liczba zatrzymanych sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu podczas interwencji Policji.	10	10
Liczba osób umieszczonych w Izbie Wytrzeźwień po interwencji dot. przemocy w rodzinie	173	52
Liczba zobowiązań osób stosujących przemoc w rodzinie do opuszczenia mieszkania lub objętych zakazem zbliżania się do mieszkania	0	4
Liczba zastosowanych środków zapobiegawczych w postaci dozoru Policji	1	3

Analiza przedstawionych danych pozwala stwierdzić, że zjawisko przemocy w rodzinie w Mieście Braniewo nie przybiera dużych rozmiarów, jak również ma tendencję raczej malejącą. Uznać można, iż dotychczas podejmowane działania są stosunkowo skuteczne, dlatego w pełni zasadne jest ich kontynuowanie, a także zintensyfikowanie. Zjawisko przemocy musi bowiem nadal stanowić jeden z priorytetowych obszarów działania Miasta Braniewa w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

4. Zasoby instytucjonalne

a) Zasoby instytucjonalne na terenie miasta Braniewa

Zasoby instytucjonalne na terenie Miasta Braniewa – podmioty świadczące pomoc w zapobieganiu i przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie:

- Urząd Miasta Braniewa,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Placówki opieki zdrowotnej – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Braniewie,
- Placówki oświatowe:
 - Szkoły Podstawowe w Braniewie (Szkoła Podstawowa nr 3 im. Senatu RP Braniewie, Szkoła Podstawowa nr 5, Szkoła Podstawowa nr 6 im. Jana Pawła II w Braniewie)
 - Szkoły ponadpodstawowe (Zespół Szkół Budowlanych w Braniewie, Zespół Szkół Zawodowych im. J. Liszewskiego w Braniewie, Liceum Ogólnokształcące im. Feliksa Nowowiejskiego w Braniewie)
- Żandarmeria Wojskowa.

b) Instytucje powiatowe, obejmujące swoim działaniem teren miasta Braniewa:

- Sąd Rejonowy w Braniewie,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej (przy Sądzie Rejonowym);
- Prokuratura Rejonowa w Braniewie,
- Komenda Powiatowa Policji w Braniewie,
- Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Braniewie,

c) Główne zadania podejmowane przez podmioty zasobów instytucjonalnych:

- 1) Gmina – obowiązek przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie w rodzinie z problemem alkoholowym, spoczywa przede wszystkim na samorządach lokalnych. Zgodnie ze znowelizowaną ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, do zadań własnych gminy należy m.in. udzielanie rodzinom, w których

występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, a także opracowywanie kampanii społecznych o charakterze informacyjno-edukacyjnym. Dodatkowo, Gminy powołują Zespoły Interdyscyplinarne oraz opracowują Programy działania (inaczej: zapobiegawcze.)

- 2) Zespół Interdyscyplinarny – powoływany Zespół koordynuje działań instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności diagnozuje problem przemocy, podejmuje działania w środowiskach zagrożonych przemocą, inicjuje interwencje w środowiskach dotkniętych przemocą oraz rozpowszechniania informacje o możliwościach udzielania pomocy. Zadaniem Zespołu jest również inicjowanie działań w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie. Członkami Zespołu są przedstawiciele: pomocy społecznej, policji, oświaty, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, ochrony zdrowia, kuratorzy sądowi i przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W skład Zespołu mogą wchodzić też prokuratorzy. Zespół Interdyscyplinarny powołuje Grupy Robocze mające na celu budowanie i realizację strategii postępowania dla konkretnej rodziny dotkniętej przemocą. W skład grupy roboczej wchodzi przedstawiciele służb i instytucji posiadających kompetencje do pracy przy rozwiązywaniu specyficznych problemów w konkretnej rodzinie (wśród nich mogą być członkowie ZI) skład grupy roboczej jest zawsze dobierany w zależności od potrzeb rodziny.
- 3) Ośrodek Pomocy Społecznej – OPS stanowi instytucję, której celem jest umożliwienie osobom, rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomocy społecznej udziela się m.in. w przypadku: ubóstwa, czy bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Każda z tych sytuacji może sprzyjać występowaniu przemocy lub z niej wynikać. Pracownik socjalny w ramach swoich obowiązków powinien przede wszystkim: przeprowadzić wywiad środowiskowy umożliwiający diagnozę sytuacji, przygotować plan pomocy, w przypadku stwierdzenia przemocy, skierować do odpowiednich instytucji zajmujących się przemocą, umieścić w schronisku oraz za zgodą osoby poszkodowanej, zwrócić się do policji o pomoc, a także prowadzić „Niebieską Kartę”.
- 4) Placówki ochrony zdrowia – głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy w rodzinie kwalifikuje się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi ponieważ bardzo często towarzyszą mu wyraźne uszkodzenia zdrowia somatycznego, zawsze występują poważne uszkodzenia zdrowia

psychicznego. W dziedzinie pomocy ofiarom przemocy, oprócz zadań podstawowych, takich jak np. udzielenie pomocy medycznej, istotne jest: rozpoznanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, szczególnie gdy ofiary bądź świadkowie próbują to ukryć, umiejętność przeprowadzenia rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania, poinformowanie ofiar o możliwościach szukania pomocy, wystawienie na prośbę poszkodowanych zaświadczenia lekarskiego o stwierdzonych obrażeniach, poinformowanie ofiar o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji, w przypadku stwierdzenia takiej konieczności lub na prośbę poszkodowanych – powiadomienie innych służb np. pomocy społecznej, policji, gminnej komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, w przypadku stwierdzenia podczas badania lub podejrzenia popełnienia przestępstwa, np. ślady ciężkiego uszkodzenia ciała, ślady podejrzanych oparzeń, wykorzystania seksualnego, powiadomienie organów ścigania.

- 5) Placówki oświatowe – nauczyciel, wychowawca, pedagog, dyrektor szkoły podejrzewając, że dziecko jest ofiarą bądź świadkiem przemocy ma obowiązek: sporządzić jak najpełniejszą dokumentację spostrzeżeń, nawiązać współpracę z instytucjami pomocowymi w celu poszerzenia wiedzy na temat sytuacji dziecka, współuczestniczyć w tworzeniu planu pomocy dziecku i jego rodzinie w sytuacji stwierdzenia przemocy, powiadomić sąd rodzinny lub prokuraturę rejonową o sytuacji dziecka, wspierać dziecko oraz jego rodzinę podczas realizowania planu pomocy, monitorowania prawidłowości i skuteczności oddziaływań pomocowych.
- 6) Organizacje pozarządowe, związki wyznaniowe – informacja o działalności lokalnych organizacji pozarządowych powinna być dostępna w każdej gminie, w przychodni, poradni, szkole, komisariacie, itp. Organizacje pozarządowe to są głównie stowarzyszenia, fundacje, kluby. W zakresie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie organizują: telefony zaufania, punkty informacyjno-konsultacyjne, ośrodki pomocy, schroniska, świetlice dla dzieci. W ramach swej działalności oferują, m.in.: pomoc psychologiczną, w grupie i kontakcie indywidualnym, prowadzenie klubów i świetlic środowiskowych, pomoc prawną, w tym pisanie pozwów, wniosków, pomoc socjalną, pomoc socjoterapeutyczną dla dzieci
- 7) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – prowadzeni konsultacji i poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, prawne, warsztatu pogłębiające umiejętności wychowawcze rodziców, psychoterapię systemową dla rodzin zastępczych, prowadzi warsztaty edukacyjny dla rodziców.

- 8) Sąd Rejonowy – prowadzi sprawy karne wobec sprawców przemocy oraz sprawy opiekuńcze przed sądami rodzinnymi (Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich) mającymi na celu ochronę dzieci. Prowadzi nadzory kuratorskie rodzinne i dla osób dorosłych.
- 9) Policja i Prokuratura – jako organy śledcze, ale również dochodzeniowe, są uprawnione do wielu działań o charakterze prewencyjnym oraz dyscyplinującym. M.in.:
 - a) ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra,
 - b) inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń
 - c) wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy.

III. Analiza SWOT

Głównym narzędziem oceny uwarunkowań jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza. Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzieli się na:

1. wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths),
2. wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weaknesses),
3. zewnętrzne pozytywne – szanse (Opportunities),
4. zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats).

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanego problemu. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

<u>MOCNE STRONY</u>	<u>SŁABE STRONY</u>
<ul style="list-style-type: none">- punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych, współuzależnionych, uwikłanych w przemoc- działalność Zespołu Interdyscyplinarnego- działalność Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych- podejmowanie działań profilaktycznych przy udziale instytucji zajmujących się zapobieganiem uzależnieniom realizowanych przez szkoły- dobre funkcjonowanie Ośrodka Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none">- nauczyciele nie posiadają dostatecznego przeszkolenia w zakresie niektórych programów profilaktycznych- brak pedagogów szkolnych, psychologów w szkołach do rozwiązywania wszystkich problemów-- utrudniony dostęp do korzystania z terapii uzależnień, usług specjalistów ze względu na miejsce zamieszkania,- brak placówki Wsparcia Dziennego w formie Specjalistycznej- słabo rozwinięty wolontariat w ramach pracy z dziećmi na terenach wiejskich

<ul style="list-style-type: none"> - skoordynowany system pomocy i wsparcia osobom i rodzinom potrzebującym pomocy - dobra współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie - 	<ul style="list-style-type: none"> - niedostateczne działania profilaktyczno-korekcyjne dla osób dorosłych - brak grup samopomocowych (AA, Al - anon, DDA)
<p><u>SZANSE</u></p>	<p><u>ZAGROŻENIA</u></p>
<ul style="list-style-type: none"> – szanse na zdobycie środków pomocowych unijnych i rządowych – dalsze systematyczne umacnianie rodziny, motywowanie do właściwej egzystencji i funkcjonowania rodziny w środowisku – zmieniające się przepisy korzystnie wpływające na lokalizację ilości punktów sprzedaży alkoholu oraz zakaz spożywanie w miejscu publicznym 	<ul style="list-style-type: none"> - niska świadomość społeczności lokalnej dotycząca problemów przemocowych, a także objawów nadużywania narkotyków, dopalaczy, anaboliów, - brak pozytywnych wzorców w rodzinie - brak reakcji społeczeństwa oraz przyzwolenie na przejawy demoralizacji dzieci i młodzieży

IV. CEL GŁÓWNY ORAZ CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

1. Cel główny Programu

Celem głównym niniejszego Programu jest:

Podjęcie intensywnych działań zmierzających do znacznego zmniejszenia skali zjawiska przemocy domowej. Zmiana złych postaw społecznych tolerujących przemoc lub utrudniających interwencję w przypadkach ujawnionej przemocy, poprzez podejmowanie zintegrowanych działań w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania przemocy.

2. Cele szczegółowe Programu.

Cel szczegółowy 1:

Profesjonalna diagnoza skali zjawiska przemocy domowej.

Działania: Przeprowadzenie diagnozy problemu przemocy na terenie gminy poprzez realizację badania społecznego, adresowanego do dorosłych mieszkańców gminy, a także dzieci i młodzieży. Badanie takie powinno dać jasną odpowiedź na pytania jaka jest rzeczywista skala problemu przemocy domowej, kogo ten problem najbardziej dotyczy, jakie czynniki sprzyjają przemocy, jakich działań lokalnych oczekują mieszkańcy, a także jakie kierunki pracy należy podejmować, aby ograniczać skalę zjawiska.

Wykonawca/Koordinator: podmiot wybrany przez Realizatora Programu.

Wskaźnik: liczba osób (dorosłych i młodzieży) biorących udział w diagnozie.

Cel szczegółowy 2:

Koordinacja działań lokalnych podmiotów.

Działania: Kontynuacja działalności funkcjonującego na terenie Miasta Braniewa Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Praca Zespołu

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
dla Miasta Braniewa na lata 2023-2026

Interdyscyplinarnego z pewnością przyczyni się do szybkiego, skoordynowanego i skutecznego podejmowania działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, jak również planowania i realizacji działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb danej rodziny. Zespół Interdyscyplinarny koordynować będzie także działania lokalnych instytucji, organizacji i osób fizycznych działających na rzecz przeciwdziałania przemocy, celem bardziej skutecznego podejmowania i realizowania inicjatyw na rzecz przeciwdziałania przemocy. Koordynacyjna funkcja Zespołu Interdyscyplinarnego obejmować będzie m.in.:

- kompleksową pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy, przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,
- opracowanie strategii postępowania wobec osób poszkodowanych przemocą i osób stosujących przemoc,
- kierowanie osób poszkodowanych przemocą i osób stosujących przemoc do odpowiednich specjalistów,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy, a w szczególności uruchamianie współpracy w zakresie monitorowania ,
- realizacja procedury „Niebieskie Karty”,
- gromadzenie i rozpowszechnianie informacji na temat instytucji, organizacji i osób fizycznych udzielających pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy domowej.

Wykonawca/Koordinator: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Wskaźniki:

- liczba zebranych informacji o placówkach pomocowych,
- liczba osób skierowanych do specjalistów,
- liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”,
- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”,
- liczba posiedzeń Zespołu i Grup Roboczych.

Cel szczegółowy 3:

Systematyczna edukacja środowiska lokalnego w celu podniesienia społecznej świadomości i wrażliwości na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Działania:

- 1) przygotowanie i udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym nt. zjawiska przemocy oraz sposobów i miejsc pomocy osobom uwikłanym w przemoc,
- 2) publikowanie na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Braniewie oraz Urzędu Miasta Braniewa informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej,
- 3) rozpowszechnianie w lokalnym środowisku informacji o programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc.

Realizatorzy:

- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Urząd Miasta,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Wskaźniki:

- liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjnych i edukacyjnych;
- liczba opublikowanych artykułów i informacji na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Urzędu Miasta,
- liczba mieszkańców miasta zainteresowanych udziałem w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc.

Cel szczegółowy 4:

Zapewnienie profesjonalnej pomocy i należytego wsparcia osobom doświadczającym przemocy.

Działania:

- 1) zapewnienie możliwości skorzystania z bezpłatnych porad radcy prawnego, pedagoga i psychologa w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,

- 2) skuteczna realizacja procedury „Niebieskie Karty”, m.in. poprzez pracę Grup Roboczych, ukierunkowana na objęcie pomocą i wsparciem osób doznających przemocy oraz członków ich rodzin (głównie osoby zależne),
- 3) informowanie prokuratury/policji o podejrzeniu popełnienia przestępstw ściganych z urzędu, a związanych z przemocą w rodzinie,
- 4) informowanie osób doznających przemocy o możliwościach profesjonalnej (psychologicznej, prawnej, pedagogicznej itp.) pomocy realizowanych poza gminą,
- 5) pomoc w korzystaniu z wyjazdowych form pomocy terapeutycznej,
- 6) zapewnienie pomocy w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy.

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;

Wskaźniki:

- liczba udzielonych informacji, porad i konsultacji prawnych,
- liczba założonych „Niebieskich Kart”,
- liczba „Niebieskich Kart”, zamkniętych ze względu na zatrzymanie przemocy i zrealizowanie programu pomocy rodzinie,
- liczba i rodzaj form pomocy udzielonych osobom doświadczającym przemocy w rodzinie,
- liczba osób skierowanych do specjalistycznych ośrodków wsparcia,
- liczba osób, które skorzystały z wyjazdowych form terapii,
- liczba zgłoszeń o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu

Cel szczegółowy 5:

Prowadzenie działań profilaktyczno-edukacyjnych dotyczących zapobiegania zjawisku przemocy.

Działania:

- 1) realizacja w szkołach zajęć profilaktyczno-edukacyjnych dotyczących przemocy oraz sposobów ochrony przed przemocą,
- 2) edukacja rodziców w zakresie komunikacji i metod wychowywania dzieci bez odwoływania się do przemocy,
- 3) promowanie wzorca budowania relacji partnerskich oraz rodzicielskich bez stosowania przemocy,
- 4) udział w ogólnopolskich/regionalnych/powiatowych kampaniach profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przemocy domowej oraz jej zapobieganiu i przeciwdziałaniu.

Realizatorzy:

- placówki oświatowe na terenie Braniewa,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- podmioty działające na terenie kraju, województwa, powiatu, sąsiednich gmin prowadzące działalność profilaktyczną w obszarze przeciwdziałania przemocy.

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych w szkołach,
- liczba dzieci objętych tymi programami,
- liczba spotkań edukacyjnych z rodzicami,
- liczba rodziców uczestniczących w w/w spotkaniach,

Cel szczegółowy 6

Objęcie działaniami profilaktycznymi oraz odpowiednim wsparciem rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy.

Działania:

- 1) wytypowanie rodzin, które ze względu na występowanie w nich czynników ryzyka pojawienia się przemocy, winny być objęte działaniami profilaktycznymi i wszechstronnym wsparciem,
- 2) prowadzenie pracy socjalnej,
- 3) objęcie pomocą asystenta rodziny,

- 4) współpraca z rodzinnymi kuratorami sądowymi w zakresie realizacji działań pomocowych dla rodzin,
- 5) współpraca z placówkami oświatowymi oraz organizacjami pozarządowymi, oferującymi pomoc rodzinie dysfunkcyjnej, zagrożonej przemocą.

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- placówki oświatowe na terenie Braniewa,

Wskaźniki:

- liczba rodzin zagrożonych przemocą, wytypowanych do objęcia działaniami profilaktycznymi i wsparciem,
- liczba zagrożonych rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,
- liczba konsultacji z kuratorami sądowymi dotyczących pomocy osobom/rodzinom zagrożonym przemocą,
- liczba osób z w/w rodzin skierowanych do placówek świadczących pomoc psychologiczną,
- liczba działań profilaktycznych i pomocowych na rzecz rodzin zagrożonych przemocą, podjętych wspólnie z podmiotami zewnętrznymi.

Cel szczegółowy 7:

Wzrost kompetencji służb i osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Działania:

- 1) organizowanie/finansowanie szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego (ZI) i Grup Roboczych (GR), dotyczących praktycznych aspektów funkcjonowania ZI i GR, w tym realizacji w praktyce procedury „Niebieskie Karty”,
- 2) organizowanie lub finansowanie szkoleń specjalistycznych z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania przemocy dla osób zajmujących się pracą z osobami uwikłanymi w przemoc,
- 3) zakup literatury fachowej, poradników.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
dla Miasta Braniewa na lata 2023-2026

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy,
- Ośrodek Pomocy Społecznej.

Wskaźniki:

- liczba zorganizowanych szkoleń dla członków ZI i GR,
- liczba osób uczestniczących w szkoleniach,
- liczba szkoleń specjalistycznych dla osób zajmujących się pracą z osobami/rodzinami uwikłanymi w przemoc,
- liczba osób uczestniczących w ww. szkoleniach,
- liczba zakupionych poradników/ podręczników itp.

V. ADRESACI PROGRAMU.

Program przeznaczony jest dla mieszkańców Miasta Braniewa, a w szczególności:

- 1) rodzin i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy,
- 2) rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- 3) świadków przemocy,
- 4) osób stosujących przemoc.

VI. REALIZACJA PROGRAMU.

1. Założenia ogólne realizacji Programu.

Cele określone w Programie wynikają z przeprowadzonej wstępnej diagnozy skali zjawiska oraz analizy diagnozy potrzeb w zakresie problematyki przemocy domowej.

Sprawne funkcjonowanie gminnego systemu przeciwdziałania oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie zakłada przede wszystkim koordynację i spójność działań, w tym sprawny i płynny przepływ informacji między partnerami – jednostkami pomocy społecznej, ochrony zdrowia, wymiaru sprawiedliwości, policją, instytucjami oświaty, kultury, sportu, organizacjami pozarządowymi i innymi zajmującymi się przemocą w rodzinie.

Pełna realizacja wyznaczonych celów jest zatem uzależniona od stopnia zaangażowania tych podmiotów w stworzeniu systemu umożliwiającego rodzinie uzyskanie specjalistycznego wsparcia i niezbędnej pomocy, by sama stawała się niezależna, wydolna i zaradna.

Przy opracowaniu Programu dokonano wszechstronnej oceny zewnętrznych i wewnętrznych czynników określających kondycję bieżącą i potencjał rozwojowy w kontekście przewidywanych szans i zagrożeń występujących w otoczeniu, stosując analizę SWOT, określając skalę problemu przez informacje wynikające m.in. z Diagnozy Problemów Społecznych.

Program będzie realizowany, a także zarządzany, przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Braniewie.

2. Harmonogram realizacji

Harmonogram realizacji niniejszego Programu został ujęty w poniższej tabeli. Zaznaczyć należy, że większość realizowanych działań w ramach poszczególnych Celów szczegółowych ma charakter ciągły.

	<u>Cel</u>	<u>Okres realizacji</u>	<u>Wykonawca/Koordynator</u>
1.	Profesjonalna diagnoza skali zjawiska przemocy domowej.	III-IV kwartał 2026	podmiot wybrany przez Realizatora Programu.
2.	Koordynacja działań lokalnych podmiotów.	2023-2026	Zespół Interdyscyplinarny

3.	Systematyczna edukacja środowiska lokalnego w celu podniesienia społecznej świadomości i wrażliwości na temat zjawiska przemocy w rodzinie.	2023-2026	– OPS, – Urząd Miasta, – PCPR.
4.	Zapewnienie profesjonalnej pomocy i należytego wsparcia osobom doświadczającym przemocy.	2023-2026	– Zespół Interdyscyplinarny – OPS – PCPR – MKRPA
5.	Prowadzenie działań profilaktyczno-edukacyjnych dotyczących zapobiegania zjawisku przemocy.	2023-2026	– placówki oświatowe na terenie Braniewa, – OPS – podmioty działające na terenie kraju, województwa, powiatu, sąsiednich gmin prowadzące działalność profilaktyczną w obszarze przeciwdziałania przemocy.
6.	Objęcie działaniami profilaktycznymi oraz odpowiednim wsparciem rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy.	2023-2026	– Zespół Interdyscyplinarny, – OPS – placówki oświatowe na terenie Braniewa,
7.	Wzrost kompetencji służb i osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.	2023-2026	– Zespół Interdyscyplinarny, – OPS

VII. PROGNOZA I FINANSOWANIE

1. Prognozowane efekty:

W związku z przedstawionym Celem Głównym, a także Celami Szczegółowymi, zakłada się, iż realizacja Programu w latach 2023-2026 przyczyni się do:

- zmniejszenia ilości zachowań przemocowych,
- pogłębienia wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej,
- zmiany postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
- bardziej efektywnej pomocy osobom uwikłanym w przemoc,
- zapobieganiu nowym incydentom przemocy poprzez objęcie opieką rodzin zagrożonym przemocą,
- ochrony ofiar przemocy poprzez realizację procedury Niebieskie Karty, a także wsparcie prawne i psychologiczne,
- usprawnienia systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą,
- wzrostu wiedzy mieszkańców na temat zjawiska przemocy, sposobów ochrony przez przemocą oraz miejsc udzielających pomocy osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc,
- zwiększenia zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy,
- zbudowania sprawnego i efektywnego systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą.

2. Termin realizacji.

Program realizowany będzie w okresie od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2026 r.

Harmonogram działań

Wdrożenie i realizacja Programu odbywać się będzie zgodnie z ustalonym harmonogramem opracowanym na lata 2023-2026, do 28 lutego każdego roku. Harmonogram będzie uwzględniał:

- 1) terminy realizacji projektowanych działań,
- 2) realizatorów poszczególnych zadań,
- 3) źródła finansowania,
- 4) uwagi dotyczące realizacji planowanych zadań.

Harmonogram działań opracowuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarny, a następnie przedstawia do zatwierdzenia, celem realizacji, całemu Zespołowi Interdyscyplinarnemu, w terminach wskazanych powyżej.

3. Źródła finansowania.

Źródłem finansowania zadań zawartych w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla Miasta Braniewa na lata 2023-2026 są środki własne Miasta oraz środki z budżetu państwa i województwa przeznaczone na realizację programu. Wpływy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych mogą być również przeznaczane na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy (w rodzinach z problemem alkoholowym).

VIII. MONITORING I EWALUACJA.

Niniejszy Program Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będzie realizowany i monitorowany będzie przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Monitorowanie odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość, która dotyczyć będzie danych uzyskanych na koniec każdego roku realizacji programu, tj.:

- instytucji pomagających osobom doznającym przemocy w rodzinie,
- form udzielanej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- form działań kierowanych do sprawców przemocy w rodzinie.

Wskaźnikami ewaluacji będą:

- liczba interwencji domowych z powodu przemocy w rodzinie,
- liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej,
- liczba sprawców przemocy domowej,
- liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”,
- pozostałe wskaźniki określone w ramach opisywanych działań,
- dane dotyczące odbioru zajęć, form pomocy, zmian postaw, zebrane przez wykonawców zadań.

Ewaluacja pozwoli na:

- dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w Braniewie,
- zwiększenie dostępności działań pomocowych i interwencyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ewaluację Programu prowadzić będzie także Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, we współpracy z wszystkimi instytucjami realizującymi Program. Jednocześnie, Zespół Interdyscyplinarny corocznie przedłoży Radzie Miasta sprawozdanie z realizacji Programu

IX. ZAKOŃCZENIE.

Przemoc w rodzinie nie powinna nigdy mieć miejsca, a rodzina powinna zapewniać bezpieczeństwo i warunki sprzyjające harmonijnemu rozwojowi wszystkim jej członkom. Jednoznacznie odnosi się do tego faktu również polskie prawo, uznając przemoc domową za przestępstwo. Nikt nie ma prawa naruszać praw i dóbr osobistych drugiego człowieka, powodować jego bólu i cierpienia. W sposób szczególny to sformułowanie odnosi się do osób bliskich (członków rodziny). Mając świadomość faktu, że zapewne przemoc w rodzinie nigdy całkowicie nie zniknie, należy podejmować systematyczne i skoordynowane działania mające na celu zmniejszenie skali tego zjawiska. Opracowany Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Braniewa pozwoli na dążenie do osiągnięcia tegoż celu.

Osiągnięcie zawartych w Programie celów szczegółowych możliwe będzie przy dobrej i sprawnej współpracy jednostek podmiotów działających na rzecz osób i rodzin zagrożonych/dotkniętych przemocą.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Braniewa na lata 2023-2026 nie jest dokumentem zamkniętym, i jako taki może podlegać przyszłym modyfikacjom, w zależności od pojawiających się nowych danych, potrzeb i możliwości.